

EDUSKUNNAN VASTAUS 299/2002 vp

Hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta (HE 49/2002 vp).

Valiokuntakäsittely

Suuri valiokunta ja sosiaali- ja terveysvaliokunta ovat antaneet asiasta mietintönsä (SuVM 1/2002 vp ja StVM 59/2002 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksusäännösten kokonaisuudistukseen sekä laitoshoidon että avopalveluiden osalta ryhdytään pikaisesti ja sen yhteydessä yhtenäistetään avo- ja laitoshoidon tulokäsité ja turvataan myös pitkäaikaisessa avohoidossa olevalle käyttövara. Eduskunta edellyttää lisäksi, että uudistuksessa huolehditaan koko perheen toimeentulon turvaamisesta perheenjäsenen pitkäaikaisen avo- tai laitoshoidon aikana.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 3 päivänä elokuuta 1992 annetun lain (734/1992) 10 ja 11 §, sellaisena kuin niistä on 11 § laissa 1288/1993, sekä
lisätään lakiin uusi 7 b, 7 c, 10 b ja 10 c § sekä 14 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 976/1998, uusi 2 momentti, seuraavasti:

7 b §

Pitkäaikaisessa laitoshoidossa oleva henkilö

Tämän lain nojalla maksua määrättäessä pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevaksi katsotaan:

1) ympärivuorokautisen laitoshoidon alkamisesta lukien henkilö, jonka laitoshoidon voidaan

arvioida kestävän pitempään kuin kolme kuukautta; sekä

2) muu kuin 1 kohdassa tarkoitettu henkilö sen jälkeen, kun hänen ympärivuorokautinen laitoshoidonsa on jatkunut kolme kuukautta, jos hänen toimintakykynsä on katsottava heikentyneen siten, että häntä on hoidettava edelleen laitoksessa.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevaksi ei katsota:

1) henkilöä, joka saa lääkinnällisestä kuntoutuksesta annetun asetuksen (1015/1991) 3 §:n 2 momentin 6 kohdassa tai kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 2 §:n 3 kohdassa tarkoitettua kuntoutusta laitoksessa; eikä

2) lasta tai nuorta, joka on sijoitettu laitoshoidon lastensuojelulain nojalla.

7 c §

Pitkäaikaisesta laitoshoidosta perittävän maksun perusteet

Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevalta peritään maksukyvyyn mukaan määräytyvä maksu. Maksu voi olla enintään 80 prosenttia hoidossa olevan tässä laissa tarkoitetuista kuukausitulosta, jollei tässä laissa toisin säädetä. Maksu voidaan kuitenkin määrätä enintään sen suuruiseksi, että hoitoa saavan henkilön henkilökohtaiseen käyttöön jää kuukausittain vähintään 80 euroa.

Jos pitkäaikaisessa laitoshoidossa oleva on välittömästi ennen laitoshoidon alkamista elänyt yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa ja hänen kuukausitulonsa ovat suuremmat kuin puolison kuukausitulot, maksu määräytyy puolisojen yhteenlaskettujen kuukausitulojen perusteella. Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevalta perittävä maksu voi olla enintään 40 prosenttia edellä mainituin perustein yhteenlasketuista kuukausitulosta. Laitoshoidossa olevan henkilökohtaiseen käyttöön tulee kuitenkin jäädä vähintään 80 euroa kuukaudessa. Jos molemmat tässä momentissa tarkoitettut puoliset ovat pitkäaikaisessa laitoshoidossa, maksu määräytyy kuitenkin siten kuin 1 momentissa säädetään.

Edellä 1 momentissa säädettyä maksua ei saa periä pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksessa tai sairaalassa taikka sen toimintayksikössä olevalta alle 18-vuotiaalta siltä osin kuin hoitopäiviä on kalenterivuodessa kertynyt yli seitsemän.

10 §

Maksukykyä määriteltäessä huomioon otettavat tekijät

Maksukykyä arvioitaessa ja maksun suuruutta määrittäessä voidaan, sen estämättä mitä muussa laissa säädetään, ottaa huomioon henkilön eläminen yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa, alaikäisten lasten eläminen samassa taloudessa, henkilön tosiasiallisista perhesuhteista johtuvat muut maksukykyyn vaikuttavat seikat sekä lapsen elatuskes- ta annetussa laissa tarkoitettu elatusvelvollisuus siten kuin niistä tässä laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa tarkemmin säädetään.

Maksukyvyyn mukaan määräytyvän maksun suuruutta määrittäessä otetaan huomioon palvelua käyttäneiden henkilöiden tulot siten kuin tässä laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa tarkemmin säädetään.

10 b §

Pitkäaikaisen laitoshoidon maksun määräämisen perusteena olevat tulot

Edellä 7 c §:n 1 momentissa tarkoitettuina kuukausituloina otetaan huomioon pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevan tulot ennakonpidätyksen ja ennakonkannon jälkeen sekä verosta vapaat tulot siten kuin tässä pykälässä säädetään. Kun maksu määräytyy 7 c §:n 2 momentin mukaisesti yhteenlaskettujen kuukausitulojen perusteella, kuukausitulona otetaan lisäksi vastaavasti huomioon sellaisen henkilön tulot, joka on välittömästi ennen laitoshoidon alkamista elänyt yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevan kanssa. Jos kuukausittaiset tulot vaihtelevat, kuukausitulona otetaan huomioon viimeksi kuluneen vuoden keskimääräinen kuukausitulo.

Palkkatulojen lisäksi otetaan huomioon eläkkeet ja niihin rinnastettavat jatkuvat etuudet, elinkorot ja kiinteistön luovutuksen yhteydessä määrääjäksi tai elinkaudeksi pidätetty rahana suoritettava etuus (*syytinki*) sekä muut jatkuvat

henkilökohtaiset tulot samoin kuin pääomasta ja muusta omaisuudesta saatavat nettotulot kuten korko-, osinko- ja vuokratulot.

Tuloina otetaan huomioon myös viimeksi toimitetussa verotuksessa vahvistetut maatalouden ja elinkeinotoiminnan pääoma- ja ansiotulo-osuudet sekä verovelvollisen osuus yhtymän tulosta. Mainittuja tuloja voidaan tarkistaa viimeksi toimitetun verotuksen osoittamasta tulosta niillä prosenttimäärillä, jotka verohallitus vuosittain antamassaan päätöksessä ennakon kannon perusteeksi pantavasta tulosta määrää. Siitä poiketen mitä edellä tässä pykälässä säädetään, metsätulo otetaan huomioon 10 a §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla.

Tuloina ei oteta huomioon:

- 1) 10 a §:n 3 momentissa mainittuja tuloja;
- 2) elatusapua tai elatustukea, jota maksetaan pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevan tai 7 c §:n 2 momentissa tarkoitetun puolison alaikäiselle lapselle; eikä
- 3) eläkkeisiin ja niihin verrattaviin tuloihin sisältyviä huollettavista aiheutuvia korotuksia.

rittaja on elänyt yhteistaloudessa välittömästi ennen laitoshoidon alkamista.

11 §

Maksun perimättä jättäminen ja alentaminen

Sosiaalihuollon palveluista määrätty maksu ja terveydenhuollon palveluista henkilön maksukyvyn mukaan määrätty maksu on jätettävä perimättä tai sitä on alennettava siltä osin kuin maksun periminen vaarantaa henkilön tai perheen toimeentulon edellytyksiä tai henkilön lakisääteisen elatusvelvollisuuden toteuttamista.

Palvelun tuottava kunta tai kuntayhtymä voi päättää, että:

- 1) muitakin kuin 1 momentissa tarkoitettuja maksuja voidaan jättää perimättä tai alentaa 1 momentissa tarkoitetuilla perusteilla; tai
- 2) maksuja voidaan alentaa tai jättää perimättä, jos siihen on syytä huollolliset näkökohdat huomioon ottaen.

14 a §

Viranomaisten tiedonsaantioikeus

10 c §

Tuloista tehtävät vähennykset pitkäaikaisen laitoshoidon maksua määrättäessä

Ennen kuin pitkäaikaisesta laitoshoidosta perittävä maksu määrätään, 10 b §:n 1 momentissa tarkoitetun henkilön kuukausituloista vähennetään:

- 1) hänen suoritettavakseen vahvistetut elatusavut;
- 2) hänen tosiasiallisista perhesuhteistaan johtuvat muut vastaavat kustannukset; sekä
- 3) kiinteistön luovutuksen yhteydessä määrääjäksi tai elinkaudeksi pidätetty rahana maksettava etuus, joka on hänen suoritettavanaan.

Edellä 1 momentin 1 kohdan mukaista vähennystä ei kuitenkaan tehdä, jos elatusavun saajana on aviopuoliso, jonka kanssa elatusavun suo-

— — — — —
Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan myös sellaisen henkilön taloudellista asemaa koskeviin tietoihin ja selvityksiin, joka on elänyt yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevan henkilön kanssa, jos laitoshoidosta perittävä maksu määrätään tai on määrätty 7 c §:n 2 momentin nojalla puolisoitten yhteenlaskettujen tulojen perusteella.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

EV 299/2002 vp — HE 49/2002 vp

Tämän lain voimaan tullessa voimassa olevien säännösten nojalla määrättyt maksut tulee muuttaa siten, että ne tulevat voimaan tämän lain mukaisina kolmen kuukauden kuluttua lain voimaantulosta.

Helsingissä 17 päivänä helmikuuta 2003